

1853.

PROVINCIALE

Donderdag

De uitgave dezer Courant geschiedt op ZONDAG en DONDERDAG. De prijs is bij de drie maanden f 2,00 (franco per post f 2,40) voor beide nummers, en f 1,00 (franco per post f 1,20) voor de Zon- of Donderdagsche alleen.

No. 38.

FRIESCHE COURANT.

12 Mei.

ADVERTENTIEN van *Geboorte, Huwelijk of Overlijden*, worden geplaatst, de DRIE regels of minder, en andere *Aankondigingen*, de ZES regels of minder, tegen **60 Cents**, en voor iederen regel daarenboven **10 Cents**, behalve het zegelregt.

Een historisch hoofd-artikel.

(Wij gelooven, dat het onderstaande stuk regtvaardigen zal, wat wij aan het slot van ons hoofd-artikel in ons vorig nummer zeiden, dat wij eene daad zouden bekend maken van „eene landeigenaar, die zijne huurders van zijne hoeven verdreef, omdat zij hunne stem „op eenen liberalen candidaat hadden uitgebragt, en „welke daad eene stoutheid van kuiperij in zich bevat, „die den uitersten grens van het wettig geoorloofde „zeker raakt, zoo niet overschrijdt.” Kiezers, die het nu om het welzijn des Vaderlands alleen te doen is bij het uitbrengen hunner stemmen bij de eerstvolgende verkiezing van leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zullen zeker in dit district geene sterkere aanmaning kunnen bekomen, om zich af te houden van de candidatuur der reactionnaires, helaas door eenige, naar wij hopen, misleide, burger-mannen dezer stad nog ondersteund, — dan in dit stuk gelegen is. Wien de oogen nu nog niet open gaan, is, naar onze overtuiging, steke blind.) (Red.)

Om een einde te maken aan de vele uiteenlopende vaak tegenstrijdige geruchten, aangaande het gebeurde tusschen mij en de Wed. Mevrouw BIERUMA OOSTING en Mijn Heer OOSTING, en op dat de veele belangstellenden in deze gebeurtenis de ware toedragt mogen weten, zoo is het dat ik het hoofdzakelijke in dezen ga mede deelen. Daar er vroeger iets is voorgevallen dat in verband kan worden gebragt met het in de laatste tijd gebeurde, zoo meen ik het niet te moeten verzwijgen. In het zoo hoogst gewigtige jaar 1848 toen, na de

omwenteling in Frankrijk, in de demonstratiën in andere landen ook hier de geest wakker werd, en men begon te begrijpen dat het de tijd was, om door petitioneeren der Hooge Regeering met de wenschen der Natie bekend te maken om zoo doende tot verbeterde Staats-instellingen te geraken, wierd ik op aanzoek lid der Bildtsche verdeniging, *Heröorming zonder Wanorde*. Het was in dezen tijd dat M. V. O. mij verklaarde dat zij niet liefst hadde dat hare boeren zich met zoodanige zaken bemoeiden, het boven hare bevatting was, daar H. Ed. het er tevens voor hield dat geen algemeen belang, maar alleen persoonlijk belang, of liever de zucht om anderen uit het Bestuur te werken, en dan zelf plaatsvervanger te worden, het eenige doel der Liberalen was. Mij bevreeemde, mij verantwoordigde zoodanige taal.

Het zij hier gezegd dat het ronde en openlijke vooruitkomen van HEd. gevoelen destijds en later, mij niet doen twijfelen of HEd. is uit overtuiging eene aristokratische regeringsvorm toegedaan. Tevens betuig ik hier dat ik M. V. O. in vele opzichten gunstig heb leeren kennen, dat ik HEd. mijne achting nog toedraag. M. H. O. onderhield mij kort daarop over deze zaak, mij bepaaldelijk vragende wat wij daar toch op het Bildt wel wilden, waar op ik ZEd. in 't algemeen antwoorde

dat men verbeterde Staats-instellingen verlangde ten einde die grieven waarover men zoo luid klaagde nit den weg te ruimen, dat door de oorspronkelijke gelijkheid der menschen, de regten en pligten wederzijds dezelfde behoorden te wezen en zoo meer.

Hier mede liep dit af, en heeft men met mij over politieke zaken nooit weder gesproken, dan in dit voorjaar. Wat nu de wezentlijke zaak aangaat. Na de eerste stemming van een lid voor de 2de Kamer in plaats voor M. H. O. bij M. V. O. zijnde, gaf zij mij haar ongenoegen te kennen, om dat ik niet M. H. O. maar VERWEI gestemd had. Ik verklaarde dat HEd. dit niet konde weten, daar ik er niet van hadde gesproken. HEd. verzekerde mij dat zij zulks stellig wist. Verontwaardigd over zoodanige handelwijze zeide ik HEd. dat ik M. H. VERWEI had gestemd met de reden waarom. HEd. konde niet nalaten mij te zeggen, dat het eerlijk was dat ik er voor uitkwam, dat zij zulks moeste prijzen, dat het haar evenwel speet dat dit gebeurd was, omdat zij anders zoo veel van mij hield, en dat dit tot verwijdering tusschen haar en mij aanleiding zou geven. Ik verliet HEd. met de betuiging dat ik niet hadde verwacht dat HEd. mij over de stemming zoude onderhouden hebben, en hoopte dat dit van geene gevolgen

wij ons vervoeren lieten, door een hoop geestdrijvers, die niet wisten wat zij deden, en zoo zij zulks wisten, dan hunne alles behalven edele beweegredenen en bedoelingen toeschreef, dat er haast geen mannen met vermogen in 't bestuur waren, ten slotte zijn wensch zoo wel als zijne hoop te kennen gevende dat dit welhaast een einde zoude nemen.

Hier tegen heb ik hoofdzakelijk aangevoerd dat ik nimmer bedoeld had Z. E. te beledigen, dat ik om de zienswijze in het staatkundige M. H. VERWER had gestemd, dat ik en door opvoeding, verkeer en door de tijd, mij na beroepsbezigheden over, te besteden om mijn geest met kennis te verrijken, mij vermets dorste over de Politiek te oordeelen, en overeenkomstig eigen inzage te handelen, dat ik mij voor het overige niet veel met de Politiek bemoeide, dan mijne stem bij verkiezingen uit te brengen. M. H. O. konde het goedvinden dat iemand zijn geest beschaalde ja noemde dit zelfs pligt, en zijne stem bij verkiezingen uitbrengen burgerpligt. Of Z. E. zich zelve toen wel begreep twijfel ik aan. Ik kon ook niet nalaten Z. E. voele te laten dat als ik oneerlijk genoeg geweest, ik tegen M. V. O. had kunnen zeggen dat ik Z. E., maar niet M. H. VERWER had gestemd, waarop Z. E. gelijk vroeger M. V. O. mij verzekerde dat hij zulks buitendien wist. Ten slotte verklaarde Z. E. mij dat ik konde blijven wonen, mits eene verklaring onderteekende wier inhoud hij mij zoude voorlezen, en die ik dan zelf konde lezen, dienende volgens zijn zeggen voor Z. E. ter vrijwaring van de beschuldiging van veranderlijkheid en wispelturigheid. Deze verklaring hield in dat M. V. O. niet dan, op dringend verzoek van mij er toe was overgegaan mij bij voortdoring op hare plaats te laten wonen, daar ik beleed berouw te hebben van de stemming, dat ik als eerlijk man beloofde mij voortaan van alle staatkundige vereeniging en bemoeijingen mij te onthouden, ten zij met toestemming of overleg van M. V. O. de verhuurdersche.

Al hoe gaarne ik op de plaats wilde blijven wonen,

daar, moest ik hem nu verlaten dit zoo schadelijk voor mij was, het vooruitzigt om weder een te krijgen donker, daar bij denkende aan vrouw en kinderen, ik evenwel nu noch nimmer op zulke voorwaarden de plaats wilde huren, was mijn kort antwoord. Ik verliet M. H. O. verontwaardigd zoo wel over zijne gezegden als handelingen en reed mismoedig huis waarts. Niet rustende zoo lang er noch een eerlijk middel was, om te voorkomen dat later immer M. H. O. en M. V. O. zoude komen te ruwen, dat mij zoo veel verdriet en harteer zoude komen te kosten, gezwegen van mijn belang, dit deed mij besluiten per geschrift mijn hart voor hem uittestorten, zoo wel wat mijn gevoelens als willen aangaat. Om der kiescheid wille moet ik hem verzwijgen. Niet spoedig antwoord krijgende, waar om ik verzocht had, reed ik andermaal naar 't Woud. M. H. O. zeide mij dat het hem niet konde wachten met mij te spreken, maar dat M. V. O. mij dadelijk zoude spreken. Hier van voorspelde ik mij veel goeds. De immer mij bezielende gedagte dat M. V. O. mij altijd gunstig had leeren kennen, de zoo veel onbeloonde diensten haar zoo lange bewezen, dit deed mij hopen dat men mij recht zoude laten wedervaren, dit deed bijkans mijne hoop in vertrouwen overgaan. M. V. O. hoe wel mij vriendelijk grootende, begon met te zeggen dat zij wel wilde geloven dat ik een goed mensch was, maar dat zij zich echter verplicht gevoelde mij niet langer op hare plaats te laten wonen, zij was van oordeel dat wij ons niet met de Politiek moesten bemoeijen, maar dat zij en andere grooten hunne kinderen eene geleerde opvoeding moesten geven, en dat deze dan de geschikte personen waren, om het land te besturen. Ik zeide dat dit ook mijn deel niet was, dat ik H. E. alle voldoening wilde geven, maar dat ik nimmer zoodanige verklaring konde tekenen, of ik had de inhoud niet goed begrepen. M. V. O. gaf mij daar op de verklaring en intusschen dat ik hem las kwam M. H. O. bij ons, en vroeg mij of

ik de inhoud van buiten wilde leeren, dat ik begrijpen moeste dat als hij mij voor 8 dagen een koe op geld zet hadde, ik hem nu niet konde aannemen, waarop ik hem zeide dat ik nu evenmin dan vroeger geneigd was hem te tokenen, maar dat ik mij nog eens moeste overtuigen, daar ik mij niet konde begrijpen, hoe men eene zoodanige verklaring van mij konde vorderen. Toen begon M. H. O. op eene beledigende wijze te spreken, dat ik zal verzwijgen. Ik ried Z. E. wat voorzigtigheid aan en ik verliet hun. Z. E. had mij ook gezegd dat er een brief voor mij op de post was, welke ik ook des anderen daags ontving. Op eene niet heel humane wijze beantwoorde M. H. O. mijnen brief. Het zij hier M. H. O. gezegd, dat als men geneigd is tot revolutie, door instemmen met eene thans bestaande orde van zaken, die ten doel heeft te bewerken, dat de door de wetten toegelaten bevorderende opeenhoping van schatten der grooten in wezen onregtvaardig, en daar door ontstane steeds toenemende armoede der lagere standen, (waardoor zoo menige uit beide standen, helaas! beneden het peil der menschheid, ja dat der dieren daalde) een einde neme, door de wetenschap als de ware, regtvaardige, op de regten der menschen gegronde, erkende wetten in het leven te roepen, op dat deugd en verdienste naar waarde beloond, de overmoed van sommige grooten uit het bezit hunner schatten voortvloeiende gebruikt mogen worden, in een woord, in dien eene orde van zaken, die ten doel heeft de maatschappij als het ware een nieuw leven te geven, (het straven der Liberalen), indien het naar revolutie rickt hiermede instemmen, dit helpen bevorderen, dan M. H. O. bekenne ik revolutie te willen. Tevens M. H. O. neem ik U. E. welmeenende raad, het spreekwoord „Schoonmaken houd U bij Uw deest,“ te bedenken, met dank aan, met dien verstande echter, dat ik ook voorts mijn stand hoop tot eere te verstrekken, zoo ik het geluk mag hebben weder eene plaats in huur te krijgen, ik ook deze zoo als een waardig huurder betaamt, hoop te gebruiken,

daar, moest ik hem nu verlaten dit zoo schadelijk voor mij was, het vooruitzigt om weder een te krijgen donker, daar bij denkende aan vrouw en kinderen, ik evenwel nu noch nimmer op zulke voorwaarden de plaats wilde huren, was mijn kort antwoord. Ik verliet M. H. O. verontwaardigd zoo wel over zijne gezegden als handelingen en reed mismoedig huis waarta. Niet rustende zoo lang er noch een eerlijk middel was, om te voorkomen dat later immer M. H. O. en M. V. O. zoude komen te rouwen, dat mij zoo veel verdriet en hartzeer zoude komen te kosten, gezweven van mijn belang, dit deed mij besluiten per geschrift mijn hart voor hem uittestorten, zoo wel wat mijn gevoelen als willen aangaat. Om der kieschheid wille moet ik hem verzwijgen. Niet spoedig antwoord krijgende, waar om ik verzocht had, reed ik andermaal naar 't Woud. M. H. O. zeide mij dat het hem niet konde wachten met mij te spreken, maar dat M. V. O. mij dadelijk zoude spreken. Hier van voorspelde ik mij veel goeds. De immer mij bezielende gedagte dat M. V. O. mij altijd gunstig had leeren kennen, de zoo reele onbeloofde diensten haar zoo lange bewezen, dit deed mij hopen dat men mij recht zoude laten wedervaren, dit deed bijkans mijne hoop in vertrouwen overgaan. M. V. O. hoe wel mij vriendelijk groetende, begon met te zeggen dat zij wel wilde geloven dat ik een goed mensch was, maar dat zij zich echter verplicht gevoelde mij niet langer op hare plaats te laten wonen, zij was van oordeel dat wij ons niet met de Politiek moesten bemoeijen, maar dat zij en andere grooten hunne kinderen eene geleerde opvoeding moesten geven, en dat deze dan de geschikte personen waren, om het land te besturen. Ik zeide dat dit ook mijn doel niet was, dat ik H. E. alle voldoening wilde geven, maar dat ik nimmer zoodanige verklaring konde tekenen, of ik had de inhoud niet goed begrepen. M. V. O. gaf mij daar op de verklaring en intusschen dat ik hem las kwam M. H. O. bij ons, en vroeg mij of

ik de inhoud van buiten wilde leeren, dat ik begrijpen moeste dat als hij mij voor 8 dagen een koe op geld zet hadde, ik hem nu niet konde aannemen, waarop ik hem zeide dat ik nu evenmin dan vroeger geneigd was hem te tokenen, maar dat ik mij nog eens moeste overtuigen, daar ik mij niet konde begrijpen, hoe men eene zoodanige verklaring van mij konde vorderen. Toen begon M. H. O. op eene beledigende wijze te spreken, dat ik zal verzwijgen. Ik ried Z. E. wat voorzigtigheid aan en ik verliet hun. Z. E. had mij ook gezegd dat er een brief voor mij op de post was, welke ik ook des anderen daags ontving. Op eene niet heel humane wijze beantwoorde M. H. O. mijnen brief. Het zij hier M. H. O. gezegd, dat als men geneigd is tot revolutie, door instemmen met eene thans bestaande orde van zaken, die ten doel heeft te bewerken, dat de door de wetten toegelatene bevorderende opeenhoping van schatten der grooten in wezen onregtvaardig, en daar door ontstane steeds toenemende armoede der lagere standen, (waardoor zoo menige uit beide standen, helaas! beneden het peil der menscheit, ja dat der dieren daalde) een einde neme, door de wetenschap als de ware, regtvaardige, op de regten der menschen gegronde, erkende wetten in het leven te roepen, op dat deugd en verdienste naar waarde beloond, de overmoed van sommige grooten uit het bezit hunner schatten voortvloeiende gefruikt moge worden, in een woord, in dien eene orde van zaken, die ten doel heeft de maatschappij als het ware een nieuw leven te geven, (het straven der Liberalen), indien het naar revolutie riekt hiermede instemmen, dit helpen bevorderen, dan M. H. O. bekenne ik revolutie te willen. Tevens M. H. O. neem ik U. E. welmeenende raad, het spreekwoord "Schoenmaker houd U bij Uw leest," te bedenken, met dank aan, met dien verstande echter, dat ik ook voortaan mijn stand hoop tot eere te verstreken, zoo ik het geluk mag hebben weder eene plaats in huur te krijgen, ik ook deze zoo als een waardig huurder betaamt, hoop te gebruiken,

(mag het zijn dat ik dan ook dienovereenkomstig worde behandeld), maar dat ik tevens het algemeen belang waarin mijn eigen in begrepen is hoop te bevorderen, zoo ik meen in overeenstemming met het spreekwoord Schoenm. enz., in ruimen echten zin, in stede van al te letterlijk, zoo mij voorkomt, dat U. E. het begrijpt.

Indien ik door deze mijne verklaring en handelingen iets mogte hebben bijgedragen, tot opbeuring en toeneming dier edele vrijheidszucht, wel eer de Vrieten eigen, indien eene meerdere belangstelling in de verkiezingen van onafhankelijke mannen het gevolg mogte zijn, op dat alzoo de lage oneerlijke, verachtelijke pogingen van sommige aristokraten ten opzichte der verkiezingen eene tegengestelde uitwerking mogten hebben, en daar door de thans bestaande orde van zaken bestendig en meer verbeterd moge worden, dit zoude mij immer tot eene verblijvende gedachte verstreken.

Oude Bildtzijl, 1852.

D. R. DE JONG.

Verkiezingen voor de Tweede Kamer; district Sneek.